

Michalina Bigaj

Natura jako trickster. Model pracy twórczej.

ABSTRAKT

Punktem wyjścia do realizacji pracy doktorskiej jest moja dotychczasowa praktyka artystyczna, w której często antagonizuję pojęcia natury i kultury. Choć dualistyczne traktowanie współcześnie tych dwóch elementów i postrzeganie jednostki jako autonomicznej – niezależnej od ich wpływów – jest nieco anachronicznym konstruktem, powszechne postrzeganie natury jako odrębnej ontologicznie opozycji kultury/społeczeństwa prowadzi do interesującego z perspektywy mojej praktyki artystycznej pytania, na które będę starała się odpowiedzieć w pracy. Czy rozgraniczając pojęcia kultury i natury – które podkreślają antropocentryczny układ sił – i korzystając z nich jako narzędzi pracy, metody twórczej, używając tego samego języka formalnego i siatki pojęciowej można wytworzyć krytyczny model względem antropocentryzmu? Tak zwane strategie wyjścia z modelu antropocentrycznego są dość obszernie przepracowane na polu teoretycznym i w tym kontekście znajdują pole do zbadania zjawiska w dziedzinie sztuki.

Zasadnicza część pracy została poświęcona teoretycznemu skontekstualizowaniu realizowanej przeze mnie praktyki artystycznej. Stosowana metodologia opiera się na interpretacji bądź reinterpretacji dzieł z zakresu sztuk wizualnych oraz analizie krytycznej i obserwacji zjawiska antropocenu. Istotny element pracy stanowi analiza sposobów i form obrazowania we współczesnej sztuce zjawisk związanych z proponowanym przeze mnie pojęciem natury jako trickstera. W procesie tym opieram się na teoriach z zakresu posthumanizmu.

Praktyczna część pracy doktorskiej odnosi się do pracy z narracją natury przeistoczonej w ambiwalentną postać – „czarnego charakteru” odwracającego zastany porządek – natury jako trickstera. Staje się on narratorem dystopijnej opowieści. W ten sposób, stosując metodę charakterystyczną dla antropocentryzmu, jaką jest antropomorfizacja czy personifikacja natury i korzystając z tego samego języka, podejmuję próbę zbudowania alternatywnej metody krytyki antropocentrycznego modelu „od wewnątrz”. Cykl prac, które stworzyłam w ramach pracy doktorskiej, wynika z moich wcześniejszych działań artystycznych i jest poszukiwaniem nowych rozwiązań w dotychczasowej pracy w medium rzeźby, obiektu oraz filmu. Praca artystyczna jest oparta na dystopijnej narracji, bogatej w wizualne i teoretyczne odwołania. Składa się ona na swoistą opowieść o świecie, w którym to nie człowiek sprawuje władzę, ludzie żyją pogrążeni w nieustannym cieniu, a wszystkie tematy rozmów ogniskują się wkoło natury.